

Barraca 8 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 402

Coordenades:

Latitud: 41.6333
Longitud: 1.89947
UTM Est (X): 408335
UTM Nord (Y): 4609648

Classificació

Número de fitxa 08179 - 201
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0080002700000OP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dj., 18/04/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al nord-oest de les Serres. L'accés es fa pujant des del carrer de Ramon Martí o des de l'Avinguda de Vacarisses fins a trobar un camí costerut, de terra, que mena fins a l'alzina. D'aquí prendre la direcció cap el Collet dels Capellans sense mai deixar-lo. Després d'un recorregut de 730 metres, arribats a un revolt que fa el camí, entrar per un corriollet que hi ha a mà esquerra, tot enfilant-se pel marge. La barraca està envoltada per càdec i argelaga i s'hi accedeix des del darrera mateix, arran de coberta. Es tracta d'una construcció adossada al marge per la banda nord-est. La corona és de planta circular, mentre que a l'interior de l'habitable (1,90 m per 2,20 m de costat) la planta és quadrangular degut a que està excavada a la roca. La pedra emprada és irregular però molt ben col·locada i falcada amb pedruscall de manera a no deixar cap espai buit. La porta, orientada al sud-oest mesura 1,30 m d'alçada per 0,60 m d'amplada màxima a l'exterior i de 0,50 m màxima a l'interior. Té marxapeus. Els muntants són rectes, amb dues llindes planes (la llinda interior fa de descàrrega de la coberta). Els murs tenen un gruix de 0,80 m. La coberta segueix el sistema de la falsa cúpula, per aproximació de filades, amb una alçada total de 2,25 m. La coberta ha perdut la totalitat del recobriment de terra i pedruscall. El voladís, que mesura arran de porta 1,72 m està en molt bon estat de conservació.

A l'interior, davant mateix de la porta hi ha un tinell o cocó molt ben executat, a mitja alçada, per sota l'arrencada de la volta (mesura 0,38 m d'amplada per 0,45 m d'alçada per 0,45 de fons). Per sota, en el mur de tramuntana hi ha una bancada retallada a la roca que va d'un costat a l'altre de la barraca. Té una alçada de 0,35 m i una fondària de 0,20 m. Entrant a mà dreta, en el mur de llevant hi ha un segon tinell o cocó (0,44 m d'amplada per 0,50 m d'alçada per 0,60 m de fons). Té una espitllera orientada al nord-oest. A la feixa superior, per darrera la barraca, tot i que plena de vegetació, s'ha localitzat un rasot excavat arran de roca que permetia aprofitar l'aigua d'escorrentia. En el cas d'haver-hi alguna mena d'aljub o dipòsit de recollida estaria ple o dissimulat per la vegetació.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 5567.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

